



СОФИЙСКИ УНИВЕРСИТЕТ „СВ. КЛИМЕНТ ОХРИДСКИ“



Стратегия за развитие на професионално направление 3.8. Икономика в СУ „Св. Климент Охридски“ (2025 – 2030)

София | Януари | 2025

Съдържание

Въведение.....	2
Мисия	3
Визия.....	3
Мисията и визията на ПН 3.8 Икономика в контекста на мисията и визията на Стопанския факултет и Софийския университет „Св. Климент Охридски“	4
SWOT анализ.....	6
Силни страни.....	6
Слаби страни	7
Възможности.....	7
Заплахи	8
Стратегически цели.....	9
Основни приоритети.....	11
Цел 1. Повишаване на качеството и ефективността на обучението в професионалното направление за по-добра реализация на завършилите студенти	12
Цел 2. Повишаване на квалификацията и развитие на академичния състав от професионалното направление	14
Цел 3. Увеличаване на научноизследователската дейност и публикациите на преподавателите от професионалното направление, студентите и докторантите, особено в реферирани и индексирани издания в международно признати бази данни.....	15
Цел 4. Подобряване на технологичната инфраструктура в професионалното направление.....	17
Цел 5. поддържане на имиджа и разпознаваемостта на професионалното направление в национален и международен план.....	18

Въведение

Настоящата стратегия отразява вижданията на колектива на Стопанския факултет за развитие на професионално направление 3.8. Икономика (ПН 3.8 Икономика) в периода 2025–2030 г. в рамките на СУ „Св. Климент Охридски“.

Стратегията е разработена на основата на следния набор от стратегически документи:

- Стратегия за развитие на висшето образование в Република България 2021 – 2030 г.;
- Национална стратегия за развитие на научните изследвания в Република България (2017 – 2030 г.);
- Мандатна програма на ректорското ръководство на Софийския университет „Св. Климент Охридски“ за периода ноември 2023 – ноември 2027 г.;
- Стратегия за развитие на научните изследвания в СУ „Св. Климент Охридски“;
- Стратегия за комерсиализация на научните резултати на СУ „Св. Климент Охридски“;
- Стратегия за развитието на електронното и дистанционното обучение в Софийския университет „Св. Климент Охридски“;
- Стратегически план на Стопанския факултет (2023 – 2028 г.).

Стратегията определя основните стратегически цели и начините за тяхното постигане в ПН 3.8 Икономика през периода 2025 – 2030 г. чрез актуализиране на мисията и визията на ПН след анализ на изпълнението на Стратегията за развитие на професионално направление 3.8 Икономика (2019–2024) и обективна оценка на силните и слабите страни, възможностите и заплахите през ПН.

Стратегията за развитие на професионално направление 3.8 Икономика в СУ „Св. Климент Охридски“ е утвърдена с Протокол №2/18.02.2025 г. на Факултетния съвет на Стопанския факултет.

Мисия

Мисията на професионално направление 3.8. Икономика в рамките на СУ „Св. Климент Охридски“ е поддържането на високо качество на преподаването и научните изследвания, съответстващо на най-добрите практики на университетите в световен план, постигането на значимо обществено влияние и ползотворно взаимодействие с бизнес сектора и държавните институции.

Визия

Стопанският факултет на СУ „Св. Климент Охридски“ се стреми чрез професионално направление 3.8 Икономика да заема и се утвърждава на водеща позиция в обучението по отношение на престиж в академичната и професионалната общност в страната и чужбина, високо качество на образованието и на научно-изследователската дейност в сферата на икономиката, финансите, счетоводството и международната търговия, успешна реализация и кариерно развитие на студентите.

Мисията и визията на ПН 3.8 Икономика в контекста на мисията и визията на Стопанския факултет и Софийския университет „Св. Климент Охридски“

Мисията на ПН 3.8 Икономика е в съответствие както с по-широката мисия на Софийския университет „Св. Климент Охридски“, така и с мисията на Стопанския факултет, като поставя акцент върху висококачествено образование и научни изследвания, отговарящи на най-високите международни стандарти. Както Софийският университет се стреми към качество на научните изследвания, така чрез специалностите и програмите в ПН 3.8 Икономика се цели осигуряване на задълбочена академична подготовка, която да позволи на възпитаниците на Стопанския факултет да прилагат научния подход в разнородна среда. Ангажиментът на Стопанския факултет да свързва и изгражда общност от лидери съответства на целта в ПН 3.8 Икономика да се поддържат високи академични стандарти, като същевременно се насърчава сътрудничеството с бизнеса и държавните институции.

Мисията на Софийския университет „Св. Климент Охридски“ е да формира националното съзнание и да допринесе за глобалния научен прогрес, а общността на ПН 3.8 Икономика подкрепя това чрез активно участие в научни и обществени дискусии. Чрез иновации и интердисциплинарен подход, специалностите и програмите в ПН развиват знанието, като укрепват ангажимента на Стопанския факултет към експериментиране в образованието и научните изследвания. Ролята на университета като културен и интелектуален център намира отражение в стремежа специалностите и програмите по икономика, финанси, счетоводство и анализ на данни да съчетават обществено въздействие с високи академични стандарти.

Както за Стопанския факултет, така и за ПН 3.8 Икономика се подчертава важността на обучението, като се гарантира, че студентите и изследователите допринасят за националното и международното обществено развитие. Мисията на Стопанския факултет да изгражда лидери се реализира чрез подготовката на отговорни и компетентни професионалисти в областта на икономиката, финансите и анализа на данни, които влияят върху икономическите политики и бизнес практиките.

Чрез активно ангажиране с икономически и социални предизвикателства, ПН 3.8 Икономика укрепва ролята на Софийския университет в оформянето на интелектуалния и икономическия пейзаж на България, а и в регионален и световен план. По този начин мисията служи като мост между иновативния подход, заложен в развитието на Стопанския факултет, и дългогодишната традиция за академично лидерство и обществен принос, залегнала в същността на Софийския университет „Св. Климент Охридски“.

Софийският университет се стреми да бъде водещ образователен и научен център с общоевропейско значение, докато Стопанският факултет се стреми към интеграция с глобални мрежи за осъществяване на цифрова, екологична и социална трансформация. Визията на ПН 3.8 Икономика се вписва в тези цели чрез постигнатото лидерство в икономическото образование и научните изследвания при поддържането на високи стандарти и силно международно признание. Както университетът, така и факултетът залагат на съответствието на образователните специалности и програми с най-добрите световни практики, а ПН 3.8 Икономика допринася за това чрез развитие на програми, предоставящи двойни дипломи с водещи европейски университети, и международно акредитирани програми.

Ангажиментът към успешна професионална реализация и кариерно развитие в областта на икономиката, финансите и анализа на данни подкрепя по-широката мисия на Стопанския факултет за насърчаване на иновациите и лидерството. И трите визии подчертават значението на практическото приложение на знанията за общественото развитие, като затвърждават тяхната споделена амбиция за въздействие на национално и глобално ниво.

SWOT анализ

СИЛНИ СТРАНИ

- СУ „Св. Климент Охридски“ е неизменно водещ университет в обучението в ПН 3.8. Икономика според Рейтинговата система на висшите училища в България от нейното въвеждане.
- Създадени са и устойчиво се развиват съвместни програми с чуждестранни университети, в което Стопанският факултет е един от пионерите в рамките на университета и в страната.
- Получени са акредитации от международно признати професионални организации като ACCA (the Association of Chartered Certified Accountants), ICAEW (Institute of Chartered Accountants in England and Wales) и CFA Institute (Certificate of Financial Analyst).
- Учебните планове и програми се осъвременяват и се включват нови учебни дисциплини, отговарящи на приоритетите за дигитализация на икономическите и финансови професии при непрекъснато подобряваща се учебна инфраструктура – модерни учебни зали, компютърни лаборатории, споделени пространства за учене и социален живот на студентите.
- Силно е застъпено изучаването на ключови дисциплини на английски и френски език, както и разширеното прилагане на съвременен математически, софтуерен и статистически апарат за икономически и счетоводен анализ и анализ на данни.
- Използват се утвърдени в международния научен обмен учебници, учебни помагала и учебни материали, бази данни и софтуерни приложения. Учебният процес се дигитализира с активното участие на студенти, докторанти и преподаватели в международния научен обмен.
- Непрекъснато се повишава квалификацията и активността на академичния състав в научноизследователската и публикационната дейност, както и участието в авторитетни национални и международни издания, научни форуми, научни и научно-приложни проекти, консултативни съвети към правителството на Р България и институциите на ЕС.
- Задържа се и е устойчиво високо търсенето на специалности и програми от ПН 3.8 Икономика сред кандидат-студентите в страната, като се привличат все повече чуждестранни студенти.
- Реализацията на завършилите студенти е отлична при висока оценка на подготовката им от страна на работодателите в сравнение с други висши училища.
- Непрекъснато се разширяват контактите с бизнеса, публичната администрация, свързани с бизнеса институции и неправителствени организации, както и членството в международни организации и научни мрежи.

СЛАБИ СТРАНИ

- Недостатъчно пространство за учебни цели и в слаба степен интегрирана и достъпна архитектурна среда за обучение на различни групи студенти, вкл. студенти със специални образователни потребности. Непълна осигуреност на работното пространство (кабинети) на преподавателския състав.
- Отсъствие на достатъчно софтуерни средства за съхранение, анализ и обработка на научна информация, както и липсата на гарантиран дългосрочен достъп до световноизвестни бази данни с научна информация.
- Относително ниско ниво на изходяща мобилност на докторантите.
- Недостатъчни целенасочени и координирани действия от страна на преподавателите за изграждане у студентите на умения, които им позволяват да се ориентират и адекватно, етично и ефективно да използват предимствата на изкуствения интелект, като развиват собствените си възможности за критично мислене и създаване на нови идеи.
- Прекалено усложнени административни процедури за приемане на чуждестранни студенти и недостатъчна степен на предоставяне на дигитални услуги в процеса на обучение.
- Наличие на двоен стандарт, при който българските студенти са поставени в по-неизгодни позиции за прием и заплащане на обучение спрямо чуждестранните студенти вследствие като резултат от прилагането на регулативната рамка в страната.

ВЪЗМОЖНОСТИ

- Необходимост от кадрово обезпечаване на държавните институции и бизнес сектора с кадри с висше образование в ПН 3.8 Икономика, които са със солидна подготовка по математика, статистика и дигитални приложения, поради непрекъснатата тенденция на интернационализация и дигитализация на сектора на държавното управление, реалния и финансовия сектор в България.
- Привличане на студенти от чужбина, в т.ч. от съседните страни, от страни с български малцинства и от страни извън Европейския съюз и Европейското икономическо пространство, както и от водещи университети в Европа по програма Еразъм+ и по линия на съвместните програми и международните акредитации на Стопанския факултет.
- Разширяване на връзките с публичния сектор с цел проучване на потребностите и осигуряване на кадри с висока професионална квалификация, които притежават добре развити знания и умения както по икономика, така и по математика, статистика и дигитални приложения.
- Развиване на успешните практики за предлагане на специализирано обучение за работещи в частния сектор и по отношение на служителите в държавната администрация.

- Засилено популяризиране на образователната, изследователската и експертната дейност на ПН.
- Използване на възможностите на изкуствения интелект в процеса на обучение в рамките на дисциплините, които позволяват това.

ЗАПЛАХИ

- Голям брой висши училища, предлагащи обучение в ПН 3.8 Икономика, които не предлагат солидна подготовка по задълбочена икономическа теория, математика, статистика и дигитални приложения, което създава илюзия за свръхпредлагане на такива кадри в България и изпраща грешен сигнал към вземащите решения в държавното управление и към пазара на труда.
- Непоследователност в националната политика в областта на образованието по икономика, в т. ч. по отношение на регламентиране на приема и на финансирането на обучението, както и по отношение на разпознаването на потребността от кадри със солидна подготовка по математика, статистика и дигитални приложения от една страна, и икономическа и финансова теория, от друга.
- Изключително силна конкуренция от университети в чужбина, предимно в Западна Европа и САЩ и насочване на голям брой потенциални студенти към образование в чужбина.
- Намаляване на населението на България, вкл. на завършващите училище младежи.
- Злоупотреби с възможностите и предимствата на изкуствения интелект.

Стратегически цели

- Стопанският факултет на СУ „Св. Климент Охридски“ се стреми да постигне и задържи водеща позиция в научните изследвания и преподаването в областта на икономиката, финансите и анализа на данни в рамките на ПН 3.8 Икономика чрез ценности, насърчаващи креативните решения, конструктивната критика и взаимното уважение.
- ПН 3.8 Икономика се стреми да формулира и постига целите си като едно цяло, създавайки авторски колективи и проектни екипи, демонстриращи сериозен научен капацитет за решаване на важни обществени проблеми.
- СУ „Св. Климент Охридски“, чрез ПН 3.8 Икономика, цели да подготвя високообразовани студенти за нуждите на бизнес сектора и държавното управление, които да умеят да мислят критично, да анализират обективно и да се аргументират адекватно, както и ефективно да използват предимствата на изкуствения интелект в обучението и в бъдещото си професионално развитие.
- Основна цел е създаването у младите хора на база за надграждане и учене през целия живот, гъвкавост за приспособяване и успешна реализация в сферата на икономиката, финансите и анализа на данни.

Постигането на стратегическите цели ще се реализира при спазването на следните принципи.

Управление на качеството на административната, учебната и научно-изследователската дейност чрез прилагане на политиката по качеството на СУ „Св. Климент Охридски“, спазване на вътрешноуниверситетските административни правила и процедури, разписани в нормативните документи на университета и факултета.

Приемственост чрез подпомагане и насърчаване на кариерното развитие и израстването на по-младите членове на академичния състав, делегиране на права и задължения и разпределяне на отговорностите, свързани с различни аспекти от дейността на ПН.

Адаптивност и иновативност чрез регулярно актуализиране на учебните планове и програми, съобразно тенденциите и промените в икономиката, финансите, счетоводството и анализа на данни, пазара на труда, резултатите от научните изследвания, въвеждането на нови форми на преподаване, използване на компютърните и информационните технологии в учебния процес и научните изследвания, включително предимствата и възможностите на изкуствения интелект.

Активност в използването на експертния капацитет на академичния състав чрез включване в университетски, национални и международни проекти – научни и практико-приложни, участие в научни форуми, обществени дискусии и др.

Взаимодействие с публичния сектор и бизнеса в България и чужбина чрез формални договори и неформални ангажименти.

Поддържане на международни партньорства и работа в мрежи чрез членство в международни организации и мрежи за съвместно осъществяване на проекти, обмяна на опит и добри практики в учебната и научната дейност.

Основни приоритети

- 1) Повишаване на конкурентоспособността на Софийския университет „Св. Климент Охридски“ в условията на демографските тенденции в страната, динамиката на пазара на труда и засилващата се конкуренция между висшите училища чрез предлагане на висококачествени образователни услуги и научни резултати, ориентирани към нуждите на студентите, обществото и потребителите на кадри.
- 2) Следване на международните стандарти в образованието и научните изследвания в областта на икономиката, финансите, счетоводството, анализа на данни и международната търговия.

Във връзка с тези приоритети са формулирани цели в пет области: качество на преподаването, повишаване на квалификацията на преподавателския и административния състав, научни изследвания и разпространение на научни резултати, подобряване на технологичната инфраструктура и сътрудничество със заинтересованите страни.

ЦЕЛ 1. ПОВИШАВАНЕ НА КАЧЕСТВОТО И ЕФЕКТИВНОСТТА НА ОБУЧЕНИЕТО В ПРОФЕСИОНАЛНОТО НАПРАВЛЕНИЕ ЗА ПО-ДОБРА РЕАЛИЗАЦИЯ НА ЗАВЪРШИЛИТЕ СТУДЕНТИ

Мярка 1.1. Регулярно актуализиране на учебните планове и програми, съобразено с изискванията на пазара на труда и в съответствие със съвременните тенденции и стандартите, наложени от други утвърдени висши училища у нас и в чужбина.

Дейности:

- Регулярно актуализиране на учебните програми според приетата процедура от Стопанския факултет;
- Придържане към стандартите по отношение на учебната дейност, заложи в акредитациите, предоставени от международно утвърдените професионални организации в областта на финансите, счетоводството и одита.
- Стартиране и устойчиво развитие на новата бакалавърска специалност „Международна търговия и инвестиции с обучение на английски език“;
- Разширяване на магистърските програми с обучение на английски език, съвместно с чуждестранни университети;
- Въвеждане на дистанционно обучение за магистърските програми в ПН 3.8 Икономика;
- Разработване на курсове и програми за продължаващо обучение;
- Поддържане на връзка с възпитаниците на ПН чрез активно използване на базата данни на Сдружението на завършилите (Алумни клуба) към факултета.

Мярка 1.2. Оптимално използване на възможностите за студентска мобилност.

Дейности:

- Създаване на предпоставки за допълнително увеличаване на изходящата студентска мобилност по програма Еразъм+;
- Подобряване и оптимизиране на обучението на чуждестранни студенти на английски език по програмата за студентска мобилност Еразъм+.

Мярка 1.3. Подобряване на практическата подготовка на студентите.

Дейности:

- Ангажиране на студентите в изпълнението на самостоятелни задачи и казуси в рамките на семинарните занятия и/или включването им в реални изследователски проекти;
- Още по-засилено привличане на водещи експерти и представители на практиката в областта на икономиката, финансите, счетоводството, анализа на данни и международната търговия;
- Активно сътрудничество с дипломирани студенти чрез Сдружението на завършилите (Алумни клуба) с успешна реализация у нас и в чужбина в областта на икономиката, финансите, счетоводството и анализа на данни;
- Запознаване на студентите и работа с новите технологии, които се използват в икономическите изследвания, както и осигуряване на необходимите дигитални ресурси.

Мярка 1.4. Осигуряване на учебния процес с необходимите учебници, учебни помагала и съвременни публикации, както и засилване на обратната връзка студенти-преподаватели.

Дейности:

- Обезпечаване на преподаваните дисциплини с дигитални учебници и учебни помагала на световно равнище;
- Засилване на комуникацията със студентите, вкл. обратната връзка за качеството на учебния процес и преподавателската дейност;
- Усъвършенстване на вътрешната база данни за научната продукция на преподавателите от ПН 3.8 Икономика, както и предоставяне на свободен достъп до нея чрез интернет страницата на факултета.

ЦЕЛ 2. ПОВИШАВАНЕ НА КВАЛИФИКАЦИЯТА И РАЗВИТИЕ НА АКАДЕМИЧНИЯ СЪСТАВ ОТ ПРОФЕСИОНАЛНОТО НАПРАВЛЕНИЕ

Мярка 2.1. Осигуряване на възможности за преподавателите да развиват и надграждат своите знания и професионална квалификация.

Дейности:

- По-активно включване на преподавателите от ПН 3.8 Икономика в професионални обучения;
- Насърчаване и подпомагане на включването на преподавателите в научни и практико-приложни проекти, както и за публикуване в международно признатите бази данни Scopus и Web of Science;
- Осигуряване на възможности за включване в езикови курсове, курсове за използване на специализиран софтуер и др.

Мярка 2.2. Планирано кариерно израстване на академичния състав.

Дейности:

- Обявяване на конкурси за академични длъжности, в зависимост от готовността на преподавателите да покрият нормативните изисквания и нуждите на професионалното направление, както и привличане на преподаватели от чужбина.

Мярка 2.3. Засилване на преподавателската мобилност по програма Еразъм+.

Дейности:

- Реализиране на повече мобилности на преподаватели от ПН 3.8 Икономика.

ЦЕЛ 3. УВЕЛИЧАВАНЕ НА НАУЧНОИЗСЛЕДОВАТЕЛСКАТА ДЕЙНОСТ И ПУБЛИКАЦИИТЕ НА ПРЕПОДАВАТЕЛИТЕ ОТ ПРОФЕСИОНАЛНОТО НАПРАВЛЕНИЕ, СТУДЕНТИТЕ И ДОКТОРАНТИТЕ, ОСОБЕНО В РЕФЕРИРАНИ И ИНДЕКСИРАНИ ИЗДАНИЯ В МЕЖДУНАРОДНО ПРИЗНАТИ БАЗИ ДАННИ

Мярка 3.1. Планиране на научноизследователската дейност и включване в университетски, национални и международни изследователски проекти.

Дейности:

- Определяне и следване на основните тематични направления в научно-изследователската дейност на ПН;
- Участие в проектни екипи с други висши училища в страната и чужбина, в т.ч. Българската академия на науките, с оглед съвместни научни изследвания и публикации;
- Включване в национални и международни научни и практико-приложни проекти, финансирани от ЕС и други организации;
- Ежегодно реализиране на проекти (вкл. докторантски), финансирани от ФНИ на СУ „Св. Климент Охридски“;
- Разширяване на участието в национални и международни научни мрежи, насочени към интердисциплинарни изследвания и практико-приложни резултати;
- Включване на студенти и докторанти в научно-изследователски проекти;
- Насърчаване на участието в национални и международни научни форуми, конференции и семинари, експертни работни групи, специализирани комисии и обществени обсъждания по значими теми и проблеми.

Мярка 3.2. Увеличаване на публикациите на преподавателите от професионалното направление и повишаване на научния им принос.

Дейности:

- Възприемане на стратегически подход към публикуването, в т.ч. фокус върху качеството, оригиналността, приносния характер; публикуване в реферирани и индексирани издания; публикуване на чужд език;
- Постигане на повече публикации на година в реферирани международни издания.

Мярка 3.3. Организиране и/или съучастие в организацията на научни и практико-приложни форуми на икономическа и финансова тематика.

Дейности:

- Продължаване на практиката да се организират международни научни конференции, научни сесии и семинари;
- Разширяване на дейността на научните семинари към катедрите от ПН 3.8 Икономика;
- По-регулярно организиране на студентски и докторантски научни сесии.

ЦЕЛ 4. ПОДОБРЯВАНЕ НА ТЕХНОЛОГИЧНАТА ИНФРАСТРУКТУРА В ПРОФЕСИОНАЛНОТО НАПРАВЛЕНИЕ

Мярка 4.1. Подобряване на учебната среда и техническата осигуреност на преподавателите, студентите и докторантите, включително и със софтуерни средства за съхранение, анализ и обработка на научна информация.

Дейности:

- Закупуване на компютърна и офис техника, както и специализиран софтуер за научните изследвания и учебната дейност;
- Ежегодно актуализиране на използваните технологични продукти;
- Изграждане на модерни учебни аудитории с аудио-визуални, мултимедийни и други високотехнологични продукти, които да се използват приоритетно за нуждите на ПН;
- Съдържателно, функционално и технологично обогатяване на интернет страницата на факултета.

ЦЕЛ 5. ПОДДЪРЖАНЕ НА ИМИДЖА И РАЗПОЗНАВАЕМОСТТА НА ПРОФЕСИОНАЛНОТО НАПРАВЛЕНИЕ В НАЦИОНАЛЕН И МЕЖДУНАРОДЕН ПЛАН

Мярка 5.1. Разширяване и задълбочаване на контактите с представители на заинтересованите страни и потребителите на кадри с оглед по-голяма видимост и нарастваща роля в общественения дебат на икономически теми.

Дейности:

- Участие в управлението на икономически институции и в публични дискусии, които подобряват и утвърждават репутацията на ПН;
- Засилване на членството в национални и международни професионални организации;
- Организиране на кръгли маси, дискусии и форуми по актуални теми от областта на ПН 3.8 Икономика;
- Провеждане на дни на отворените врати за студентите и докторантите от ПН.